

PATIËNTEN
INFORMATIE

Transurethrale verblijfskatheter

**MAASSTAD
ZIEKENHUIS**

een santeon ziekenhuis

Door middel van deze folder wil het Maasstad Ziekenhuis u informeren over de transurethrale verblijfskatheter. Wij adviseren u deze informatie zorgvuldig te lezen.

Transurethrale verblijfskatheter

Een transurethrale verblijfskatheter is een dun slangetje dat via de plasbuis in de blaas wordt gebracht. Het doel van deze katheter is om de urine uit de blaas af te voeren.

De voornaamste reden om deze katheter te plaatsen is het onvermogen om de urine op natuurlijke wijze te lozen. Dit noemen wij retentie. Het is meestal een tijdelijke oplossing. Het doel is om er voor te zorgen dat de blaas en (bij mannen) prostaat tot rust kunnen komen, om weer normaal te kunnen plassen als de katheter wordt verwijderd.

Vorbereiding

Voor het inbrengen van de katheter is geen speciale voorbereiding nodig. Wel wordt de huid rond de plasuitgang gedesinfecteerd met steriel vocht en wordt er een glijmiddel met een plaatselijke verdovende stof in de plasbuis gespoten.

Het inbrengen van de katheter

De katheter wordt via de plasbuis in de blaas geschoven. Dit is niet pijnlijk. In de katheter wordt een ballonnetje opgeblazen, zodat deze niet meer uit de blaas kan vallen. Op de katheter wordt een urinezakje aangesloten waar de urine in afvloeit. Soms komt er een stopje op de katheter; u kunt de blaas dan ledigen door het stopje eraf te halen.

Verzorging van de katheter

Een katheter levert doorgaans geen problemen op indien u geen infecties oploopt. De volgende eenvoudige regels helpen u infecties te voorkomen:

Persoonlijke hygiëne

- Was minstens tweemaal per dag de huid rondom het plasgaatje met lauw water. Droog u hierna zorgvuldig af. Gebruik nooit talkpoeder of crème.
- Probeer elke dag een douche te nemen. Hierbij kunt u uw beenzak aanhouden.
- Mannen dienen het gebied onder de voorhuid zorgvuldig te wassen.
- Vrouwen dienen het gebied rond de anus zorgvuldig te wassen om de katheter schoon te houden.

Drink veel

Voor een goede afvoer van urine via de katheter dient u minstens 2 liter per dag te drinken. Bij voorkeur water.

Beweging

Wandelen of een andere vorm van regelmatige dagelijkse beweging bevordert de werking van de darmen.

Let op Een volle darm kan op de katheter drukken en de afvoer van urine bemoeilijken.

Soorten opvangzakken

U heeft twee soorten zakken nodig: een beenzak en een nachtzak. De beenzak draagt u overdag onder uw kleding. 's Nachts koppelt u de nachtzak (met een grotere inhoud) aan uw beenzak om alle urine uit de blaas op te vangen, zonder dat u op hoeft te staan om de opvangzak leeg te maken. De katheter en de beenzak vormen een gesloten afvoersysteem. Dit gesloten systeem voorkomt dat bacteriën in de katheter of in de beenzak terechtkomen. Hierdoor vermindert u de kans op infecties. De beenzak mag alleen van de katheter losgekoppeld worden indien u deze wilt vervangen. Het behoud van dit gesloten systeem is belangrijk.

Beenzak

De beenzak wordt bevestigd aan uw boven- of onderbeen met behulp van een bevestigingskous of met beenbandjes. Zorg dat er voldoende 'slang' is; zodat bij bewegen **GEEN** trekkracht aan de katheter ontstaat. U vermijdt tevens het afzakken van uw beenzak als deze zich vult met urine. Beenzakken zijn beschikbaar in twee verschillende inhoudsmaten: 500 ml en 1500 ml. Aan de beenzak zit een verbindingsslang die u kunt vast koppelen aan de katheter. De verbindingsslang kan naar behoefte ingekort worden of in verschillende lengtes geleverd worden.

Legen van de beenzak

Naarmate de beenzak zich vult wordt deze zwaarder en voelt u de zak trekken. Wacht niet met het leegmaken van de beenzak tot die volledig vol is.

De beenzak leegt u op de volgende wijze

- Was de handen voor en na het legen en droog zorgvuldig.
- Open de aftapkraan door het klipje naar beneden te bewegen.
- Laat de urine in het toilet of opvangkan aflopen.
- Sluit de aftapkraan door het klipje naar boven te bewegen.
- Maak het flexibele slangetje schoon met lauw water.

Verwisselen van de beenzak

- Was de handen voor en na de wisseling en droog deze zorgvuldig.
- Open de verpakking en haal de beenzak eruit.
- U draagt de bevestigingskous/bandjes aan uw been. In de bevestigingskous/bandjes wordt het beenzakje geplaatst.
- Verwijder de beschermdop en leg de beenzak in de verpakking zodat deze schoon blijft.
- Gebruik de beschermdop om de gebruikte beenzak af te sluiten.
- Pak met een hand de katheter vast en knik deze tussen duim en vinger, zodat er geen urine uit kan lopen.

- Pak met de andere hand de schone beenzak en sluit deze aan op de katheter.
- Bevestig de beenzak op het been zoals u dat gewend bent.
- Gooi de gebruikte beenzak in een afvalbak.
- Het beenzakje moet om de zeven dagen worden verwisseld.

Nachtzak

Doorkoppelen van beenzak naar nachtzak

- Was de handen voor en na het aansluiten en droog deze zorgvuldig.
- Leeg de beenzak maar laat een beetje urine achter in de zak om vacuüm te voorkomen.
- Verwijder het beschermdopje en duw de connector van de slang van de nachtzak aan het aftappunt van uw beenzak.
- Zet het aftappunt in open positie wanneer deze is aangesloten op de nachtzak.
- Het aftappunt van de nachtzak moet gesloten zijn.
- Hang de nachtzak aan de haakjes van de bedhanger of leg de nachtzak eventueel in een emmer naast uw bed.

Let op Plaats de opvangzakken onder het niveau van de blaas!

Ontkoppelen van de nachtzak

- Sluit de aftapkraan van de beenzak, voordat u de nachtzak afkoppelt.
- Haal de nachtzak van de bedhanger en leeg deze in het toilet of opvangen.
- Koppel de nachtzak af van de beenzak.
- Leeg de nachtzak.
- Open het aftappunt door het schuifje naar links of naar rechts te duwen.
- Laat de urine in het toilet of opvangen aflopen.
- Sluit het aftappunt door het schuifje naar links of naar rechts te duwen.

- Spoel de nachtzak onder de kraan schoon met lauw water en laat de nachtzak hangend drogen in de badkamer.
- Zodat de nachtzak 's avonds weer gebruikt kan worden (mag 7 dagen gebruikt worden).

Het gebruik van een katheterstopje

Het kan zijn dat uw behandelend arts adviseert een katheterstopje te gebruiken in plaats van een opvangzak. Er bestaan katheterstopjes zonder (als een kurkje) en katheterstopjes met een aftapkraantje. Bij gebruik van een katheterstopje moet de blaas tenminste elke vier uur (of wanneer u aandrang voelt) worden gelegegd op het toilet. Bij koorts of ziek zijn, direct het stopje of kraantje vervangen door een urine-opvangzak. Wanneer u een urine-opvangzak heeft, kunt u een katheterstopje gebruiken voor het tijdelijk afsluiten van de katheter. Bijvoorbeeld wanneer u onder de douche of in bad wilt gaan. Hierbij ontkoppelt u de katheter van de opvangzak en plaatst het katheterstopje op het uiteinde van de katheter. Wanneer u het katheterstopje hergebruikt, is het verstandig dit eerst goed schoon te maken met een in alcohol gedrenkt gaasje (80%).

Verwisselen van de katheter

Indien de katheter blijvend geplaatst moet blijven, dient deze om de zes á twaalf weken te worden verwisseld onder steriele omstandigheden. Als er veel steenaanslag op de katheter zit of als de katheter regelmatig verstopt zit kan de verwisseling soms beter vervroegd worden. Het verwisselen van de katheter gebeurt door een gespecialiseerde wijkverpleegkundige. Bij moeilijke katheterwisselingen vindt dit soms op de polikliniek plaats.

Spoelen van de blaas

Bij gebruik van een verblijfskatheter ontstaat er in de blaas vaak neerslag, slijm, gruis en soms ook steenvorming ten gevolge van afgestoten blaaswandslijmvlies. Om dit te voorkomen is het belangrijk

om veel te drinken (ten minste 2 liter per 24 uur).

Indien nodig kan de blaas gespoeld worden met speciale spoelmiddelen. Dit is niet bij iedereen nodig. De frequentie van spoelen is afhankelijk van de hoeveelheid neerslag in de blaas.

Het is soms mogelijk om de urine aan te zuren met medicijnen. Deze medicijnen kunnen de urine zo zuur maken dat bacteriegroei wordt afgeremd. Meestal is het gebruik van deze middelen niet nodig. Het gebruik van vitamine C voor het aanzuren van de urine is niet zinvol.

Antwoorden op mogelijke problemen

In het begin dat u een katheter heeft kunt u de volgende ervaring hebben:

- De indruk dat u moet plassen (lichte blaasirritatie).
- Nu en dan een blaaskramp. Dit verdwijnt doorgaans na enkele dagen. U hoeft zich hierover niet ongerust te maken.
- Urineverlies langs de buitenkant van de katheter veroorzaakt door krampen. Wanneer dit voorkomt kunt u contact opnemen met de polikliniek Urologie. Mocht u dit 's nachts of in het weekend opmerken dan kan dit wachten tot de eerst volgende werkdag.

Indien er geen lozing van urine is, kunt u zelf het volgende nagaan:

- Of de katheter geen knikken vertoont die het afvloeien verhinderen.
- Of de opvangzak zich onder blaasniveau bevindt.
- Of u genoeg drinkt.
- Of u regelmatig ontlasting hebt, is dit niet het geval dan dient u meer vezelrijk voedsel te eten. Daarnaast bevordert wandelen en voldoende drinken de werking van de darmen en kan eventuele verstoppingen doen verdwijnen.

Wanneer contact opnemen

- Wanneer de urine donkerrood blijft met stolsels.
- Als u aanhoudend pijn heeft.
- Indien er gedurende twee-drie uur geen urinelozing is.
- Als u zich onwel voelt, pijn, koorts en buikpijn heeft.
- Bij blijvende urinelekkage langs de katheter.

Vragen

Als u nog vragen heeft, stel deze dan gerust aan uw behandelend arts of verpleegkundige.

De polikliniek Urologie is van maandag t/m vrijdag tussen 08.30 – 12.00 uur en tussen 13.00 – 16.00 uur te bereiken via (010) 291 22 65.

Vanaf 16.00 uur, in het weekend en op feestdagen kunt u contact opnemen met uw huisarts of de Spoedeisende Hulp via (010) 291 35 99.

Notities

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

The information in this brochure is important for you. If you have any difficulties understanding Dutch, please read this brochure together with somebody who can translate or explain the information to you.

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilde zorlanıyorsanız, bu broşürü size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

المعلومات المتواجدة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كنتم تواجهون صعوبة في اللغة الهولندية،
إحرصوا حينئذ على أن تقرأوا هذا المنشور بحضور شخص ما، الذي يترجم لك المعلومات الواردة فيه
أو بشرحها لكم.

Maasstad Ziekenhuis
Maasstadweg 21
3079 DZ Rotterdam

T: (010) 291 19 11

I: www.maasstadziekenhuis.nl / www.maasnik.nl (kinderwebsite)

I: www.maasstadziekenhuis.nl/mijn (patiëntenportaal)

